DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

30. marts 2000 *

I sag C-265/97 P,

Coöperatieve Vereniging De Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer BA (VBA), Aalsmeer (Nederlandene), ved advokat G. van der Wal, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat A. May, 398, route d'Esch,

appellant,

angående appel af dom afsagt den 14. maj 1997 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Anden Udvidede Afdeling) i de forenede sager T-70/92 og T-71/92, Florimex og VGB mod Kommissionen (Sml. II, s. 693), hvori der er nedlagt påstand om ophævelse af dommen,

de andre parter i appelsagen:

Florimex BV og Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducten (VGB), Aalsmeer (Nederlandene), ved advokat J.A.M.P. Keijser, Nijmegen, og

* Processprog: nederlandsk.

med valgt adresse i Luxembourg hos advokat A. Kronshagen, 22, rue Marie-Adélaïde,

sagsøgere i første instans,

og

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved B.J. Drijber, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos C. Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

sagsøgt i første instans,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af formanden for Sjette Afdeling, J.C. Moitinho de Almeida, som fungerende formand for Femte Afdeling, og dommerne L. Sevón, J.-P. Puissochet, P. Jann (refererende dommer) og M. Wathelet,

generaladvokat:A. Saggio
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 17. december 1998, hvor Coöperatieve Vereniging De Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer BA (VBA) var repræsenteret ved advokat G. van der Wal, Florimex BV og

Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducten (VGB) ved advokat J.A.M.P. Keijser og Kommissionen ved W. Wils, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 8. juli 1999,

afsagt følgende

Dom

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 19. juli 1997 har Coöperatieve Vereniging De Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer BA (herefter »VBA«) i henhold til artikel 49 i EF-statutten for Domstolen iværksat appel af dom afsagt af Retten i Første Instans den 14. maj 1997 i de forenede sager T-70/92 og T-71/92, Florimex og VGB mod Kommissionen (Sml. II, s. 693, herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten annullerede Kommissionens beslutning (VI/32.751 — Florimex/Aalsmeer II og IV/32.990 — VGB/Aalsmeer, herefter »den omtvistede beslutning«), som indeholdt i en skrivelse af 2. juli 1992, om ikke at tage de klager til følge, som Florimex BV (herefter »Florimex«) og Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducten (herefter »VGB«) havde indgivet over det gebyr for benyttelsen af VBA's anlæg, som VBA opkræver i forbindelse med leveringer af produkter foretaget af leverandører, der ikke er medlemmer af VBA.

Faktiske omstændigheder i sagen for Retten

2 Det fremgår af den appellerede dom, at VBA er en kooperativ forening af blomster- og prydplanteproducenter. Den repræsenterer over 3 000 virksomheder, hvoraf langt den største del er nederlandske og et lille mindretal belgiske (præmis 1).

3 VBA afholder på sin ejendom i Aalsmeer (Nederlandene) auktioner over blomsterprodukter. Disse produkter er omfattet af bestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 234/68 af 27. februar 1968 om oprettelse af en fælles markedsordning for levende planter og blomsterdyrkningens produkter (EFT 1968 I, s. 26) (præmis 2).

4 VBA's faciliteter i Aalsmeer tjener i første række til afviklingen af selve auktionsaktiviteterne, men en del af området benyttes til udlejning af »forretningslokaler« beregnet til engroshandel med blomsterprodukter, navnlig til sortering og emballering af produkterne. Lejerne er først og fremmest engroshandlere i afskårne blomster (præmis 4).

5 Florimex er en blomsterhandelsvirksomhed med hjemsted i Aalsmeer i nærheden af VBA's bygninger. Den importerer blomsterprodukter fra EF-medlemsstater og tredjelande og videresælger i det væsentlige produkterne til grossister i Nederlandene (præmis 5).

6 VGB er en forening af et stort antal nederlandske engroshandlere i blomsterprodukter, herunder Florimex, og af engroshandlere, der er etableret på VBA's område (præmis 6).

7 I henhold til artikel 17 i VBA's vedtægter har medlemmerne pligt til at sælge alle deres »forbrugsegnede« produkter gennem VBA. Medlemmerne afkræves et gebyr eller en provision (»auktionsgebyr«) for de tjenesteydelser, der præsteres af VBA. I 1991 udgjorde dette gebyr 5,7% af salgsprovenuet (præmis 7).

8 Indtil den 1. maj 1988 indeholdt artikel 5, stk. 10 og 11, i VBA's auktionsreglement bestemmelser, der forhindrede, at foreningens lokaler blev benyttet til leveringer, køb og salg af blomsterprodukter uden om foreningens auktioner (præmis 8).

9 I praksis gav VBA kun tilladelse til handel med sådanne produkter på foreningens område uden om dens auktioner inden for rammerne af bestemte standardkontrakter benævnt »handelsovereenkomsten« (handelsaftaler) eller mod betaling af et gebyr på 10% (præmis 9).

10 Gennem disse handelsaftaler gav VBA bestemte forhandlere mulighed for at sælge og levere bestemte blomsterprodukter, der var indkøbt på andre nederlandske auktioner, eller blomster af udenlandsk oprindelse til autoriserede købere mod betaling af et gebyr (præmis 10 og 11).

11 På baggrund af en klage fra Florimex traf Kommissionen den 26. juli 1988 beslutning 88/491/EØF om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85 (IV/31.379 — Bloemenveilingen Aalsmeer) (EFT L 262, s. 27).

12 I beslutningens dispositive del fastslog Kommissionen bl.a., at de aftaler, som VBA havde indgået, indebar en overtrædelse af EF-traktatens artikel 85, stk. 1

(nu artikel 81, stk. 1, EF), idet de medførte, at forhandlere, der var etableret inden for VBA's område, samt deres leverandører var forpligtede til kun med VBA's samtykke og på de af VBA fastsatte betingelser at forhandle og/eller levere blomsterprodukter, der ikke var indkøbt gennem VBA, på VBA's område og kun mod erlæggelse af et af VBA fastsat gebyr at opbevare sådanne blomsterprodukter.

13 Kommissionen fastslog endvidere, at de gebyrer, VBA pålagde forhandlere, der var etableret på VBA's område, for at forhindre anden benyttelse af VBA's anlæg end den foreskrevne, samt de handelsaftaler, VBA havde indgået med disse forhandlere, i den form, hvori de var anmeldt til Kommissionen, ligeledes indebar en sådan overtrædelse (præmis 18).

14 Med virkning fra den 1. maj 1988 ophævede VBA formelt de købsforpligtelser og begrænsninger i handlefriheden, der fulgte af auktionsreglementet, og de omstridte gebyrregler, idet der samtidig blev indført et »brugsgebyr« (»facilitaire heffing«). VBA indførte endvidere nogle ændrede udgaver af handelsaftalerne (præmis 19).

15 Ifølge artikel 4, stk. 15, i det auktionsreglement, der var gældende på det i sagen relevante tidspunkt, kunne der kræves et brugsgebyr ved levering af produkter på auktionsområdet. I henhold til den nævnte bestemmelse vedtog VBA med virkning fra den 1. maj 1988 en brugsgebyrsordning, som siden blev ændret. Ordningen gjaldt for direkte levering til de handlende, der var etableret på VBA's område, dvs. levering uden brug af tjenesteydelser præsteret af VBA (præmis 20).

16 Ordningen omfattede følgende bestemmelser i den i 1991 gældende udgave:

a) Gebyret skal erlægges af leverandøren, dvs. den person, der selv bringer produkterne til auktionsområdet, eller den virksomhed, på hvis vegne dette sker. Leveringen kontrolleres ved indgangen til området. Leverandøren har pligt til at oplyse de leverede produkters antal og art, men ikke deres bestemmelse.

b) Gebyret, som revideres hvert år, beregnes på grundlag af antal leverede stilke (afskårne blomster) eller planter og fastsættes til forskellige beløb for de forskellige produktkategorier.

c) Gebyret fastsættes af VBA på grundlag af gennemsnitspriserne i det foregående år for de pågældende kategorier. Ifølge VBA anvendes der en koefficient på ca. 4,3% af det pågældende års gennemsnitspris for den pågældende kategori.

d) I henhold til de »nærmere regler om brugsgebyret«, som VBA indførte med virkning fra februar 1990, kan leverandørerne betale et gebyr på 5% i stedet for det gebyr, der følger af reglerne i punkt b) og c).

e) En lejer af forretningslokaler, som indleverer varer på VBA's område, fritages for brugsgebyret, hvis han har købt de pågældende produkter på en anden blomsterauktion i Fællesskabet eller importeret dem til Nederlandene for egen regning, når han ikke videresælger dem til forhandlere inden for auktionsområdet (præmis 21).

17 Ved rundskrivelse af 29. april 1988 ophævede VBA med virkning fra den 1. maj 1988 de begrænsninger, der indtil da var fastsat i handelsaftalerne. Der findes herefter tre typer handelsaftaler. I henhold til alle aftalerne skal der betales et gebyr på 3% af bruttoværdien af de varer, der leveres til kunderne på VBA's område. Der er ifølge VBA for en stor dels vedkommende tale om produkter, der ikke dyrkes tilstrækkeligt i Nederlandene (præmis 22 og 23).

18 Ved skrivelser af 18. maj, 11. oktober og 29. november 1988 indgav Florimex en formel klage til Kommissionen over brugsgebyret. VGB indgav en lignende klage ved skrivelse af 15. november 1988 (præmis 29 og 30).

19 Ved afslutningen af den administrative procedure meddelte Kommissionen ved skrivelse af 4. marts 1991 (herefter »skrivelsen i henhold til artikel 6«) i overensstemmelse med artikel 6 i Kommissionens forordning nr. 99/63/EØF af 25. juli 1963 om udtalelser i henhold til artikel 19, stk. 1 og 2, i Rådets forordning nr. 17 (EFT 1963-1964, s. 42) klagerne, at de tilvejebragte oplysninger ikke gav den grundlag for at tage deres klager over det af VBA krævede brugsgebyr til følge (præmis 37).

20 De faktiske og retlige betragtninger, der fik Kommissionen til at drage denne konklusion, er angivet udførligt i et dokument, som var vedlagt skrivelsen i henhold til artikel 6. Kommissionen sendte også dette dokument til VBA den 4. marts 1991, idet den præciserede, at der var tale om et foreløbigt udkast til en beslutning, som den havde til hensigt at træffe i henhold til artikel 2, stk. 1, første punktum, i Rådets forordning nr. 26 af 4. april 1962 om anvendelse af visse konkurrenceregler inden for produktion og handel med landbrugsvarer (EFT 1959-1962, s. 120) (præmis 38).

21 I afsnittet »retlig vurdering« i det pågældende dokument fastslog Kommissionen for det første, at bestemmelserne om levering til auktion og reglerne om direkte

levering til handlende etableret på VBA's område indgår i en helhed af vedtagelser og aftaler vedrørende udbud af blomsterprodukter på VBA's område, som falder ind under traktatens artikel 85, stk. 1. Den fastslog for det andet, at disse vedtagelser og aftaler er nødvendige for at nå de i traktatens artikel 39 (nu artikel 33 EF) angivne mål, som omhandlet i artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26 (præmis 39).

22 For så vidt angår anvendelsen af artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26 med hensyn til direkte levering til handlende etableret på VBA's område fastslog Kommissionen i dokumentets punkt II.2.b):

»Brugsgebyrerne udgør et afgørende element i VBA's salgssystem, uden hvilket foreningens konkurrenceevne og dermed også dens eksistens ville blive bragt i fare. De er derfor også nødvendige for at nå de i artikel 39 angivne mål.

Hvis VBA, som har specialiseret sig i eksport, skal kunne opfylde sin målsætning som virksomhed, eller med andre ord hvis den skal kunne udvikle sig og fortsat være en væsentlig forsyningskilde for den internationale blomsterhandel, er det således på grund af de forhandlede produkters ('blomsterprodukter') forgængelighed og skrøbelighed nødvendigt, at forhandlerne ved eksporten befinder sig tæt ved foreningen i geografisk henseende. Den geografiske koncentration af efterspørgslen på VBA's område, som foreningen forsøger at opnå i egen interesse, skyldes ikke blot, at der dér findes et komplet udbud af produkter, men også og navnlig at forhandlerne dér kan disponere over tjenesteydelser og faciliteter, som fremmer deres handel.

Den geografiske koncentration af udbuddet og efterspørgslen på VBA's område udgør en økonomisk fordel, som er resultatet af en betydelig materiel og immateriel indsats fra VBA's side.

Hvis forhandlerne gratis kunne benytte sig af denne fordel, ville VBA's eksistens blive bragt i fare, fordi den forskelsbehandling af de til VBA knyttede leverandører, som dette vil medføre, ville forhindre VBA i at afholde uundgåelige udgifter og at få dækket de løbende driftsudgifter« (præmis 41).

23 Hvad dernæst angår spørgsmålet om, hvorvidt VBA gennem brugsgebyret giver sig selv en uberettiget fordel, som begrænser konkurrencen, fandt Kommissionen i dokumentets punkt II.2.b), femte og sjette afsnit, at det ikke var nødvendigt at beregne gebyrsatserne med en matematisk nøjagtighed på grundlag af en fordeling af de forskellige omkostninger under hensyntagen til virksomhedens interne opbygning, men at det var tilstrækkeligt at sammenligne de gebyrer, der blev afkrævet de respektive leverandører. Kommissionen konkluderede i punkt II.2.b), syvende afsnit:

»En sammenligning af auktionsgebyrerne og brugsgebyrerne viser, at der i vid udstrækning er sikret ligebehandling af leverandørerne. Der er ganske vist en del af auktionsgebyrerne, der ikke kan fastlægges nøjagtigt, nemlig det beløb, der skal betales som modydelse for den ved auktionen leverede tjenesteydelse, men for så vidt som der i det foreliggende tilfælde kan foretages en sammenligning med brugsgebyrerne med hensyn til de anvendte satser, er modydelsen for denne tjenesteydelse nogle leveringsforpligtelser. De forhandlere, der har indgået handelsaftaler med VBA, har også påtaget sig disse leveringsforpligtelser. Reglerne om brugsgebyret har derfor ingen virkninger, der ikke er forenelige med fællesmarkedet« (præmis 42).

24 Endelig anførte Kommissionen i punkt II.2.b), sjette afsnit, at brugsgebyret har samme virkning som mindsteprisen ved auktion. Det hedder i dokumentet: »Jo lavere den faktisk opnåede pris er, desto større er gebyret. Dette medfører en tilskyndelse til ikke at levere i perioder, hvor udbuddet er for stort, hvilket bestemt er ønskeligt« (præmis 43).

25 Ved skrivelse af 17. april 1991 besvarede Florimex og VGB skrivelsen i henhold til artikel 6, idet de fastholdt deres klager for så vidt angår brugsgebyret (præmis 44).

26 Den 2. juli 1992 sendte Kommissionen sagsøgernes advokat et rekommanderet brev med modtagelsesbevis, hvori det blev understreget, at den deri angivne begrundelse udgør et supplement til og en klargørelse af den, der er indeholdt skrivelsen i henhold til artikel 6, hvortil Kommissionen henviser. Kommissionen anfører videre:

»Grundlaget for den vurdering, Kommissionen har foretaget i forhold til konkurrenceretten, er samtlige vedtagelser og aftaler vedrørende udbuddet af blomsterprodukter på VBA's område. Reglerne om direkte levering til handlende, der er etableret på dette område, er kun en del af denne helhed. Efter Kommissionens opfattelse er alle de pågældende vedtagelser og aftaler i princippet nødvendige med henblik på opfyldelsen af de målsætninger, der er angivet i EØF-traktatens artikel 39. Den omstændighed, at Kommissionen hidtil endnu ikke har fastslået dette i en formel beslutning i henhold til artikel 2 i forordning nr. 26/62, ændrer ikke noget ved den positive vurdering, Kommissionen har anlagt i så henseende« (præmis 45 og 46).

27 Den 21. september 1992 anlagde Florimex og VGB henholdsvis sag T-70/92 og sag T-71/92 til prøvelse af den omtvistede beslutning (præmis 52).

28 Ved processkrift indleveret den 16. oktober 1992 i hver af de to sager rejste Kommissionen en formalitetsindsigelse i henhold til artikel 114, stk. 1, i Rettens procesreglement (præmis 53).

29 Ved kendelse af 6. juli 1993 henskød Retten (Første Afdeling) formalitetsindsigelsen til afgørelse i forbindelse med sagens realitet (præmis 55).

30 Ved kendelse af 13. juli 1993 tillod formanden for Rettens Første Afdeling VBA at intervenere i de forenede sager T-70/92 og T-71/92 (præmis 56).

Den appellerede dom

31 Ved den appellerede dom gav Retten sagsøgerne medhold og annullerede den omtvistede beslutning.

32 Retten fastslog indledningsvis i dommens præmis 137, at Kommissionen i det dokument, der var vedlagt som bilag til skrivelsen i henhold til artikel 6, som er en integrerende del af begrundelsen for den omtvistede beslutning, fastslog, at brugsgebyret ikke falder ind under traktatens artikel 85, stk. 1, alene fordi det udgør »et afgørende element i VBA's salgssystem«, som ifølge Kommissionen er »nødvendigt for at nå de i traktatens artikel 39 angivne mål«, som omhandlet i artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26.

33 Retten udtalte derfor i præmis 138, at den ikke skulle tage stilling til de argumenter, VBA havde fremført under retsmødet, om, at traktatens artikel 85, stk. 1, ikke fandt anvendelse, eller om en eventuel anvendelse af artikel 2, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 26, men udelukkende til lovligheden af den konklusion, Kommissionen nåede frem til i den omtvistede beslutning, hvorefter brugsgebyret faldt ind under artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26.

34 I forbindelse med sin behandling af anbringenderne om, at artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26 var uanvendelig, og om mangler ved begrundelsen i så henseende, undersøgte Retten navnlig begrundelsen for den omtvistede beslutning, idet den fremsatte visse indledende bemærkninger.

35 Den fastslog bl.a. i præmis 146, at sagen ved Retten drejede sig om en kooperativ landbrugsforenings regler, hvorefter der blev opkrævet et gebyr i forbindelse med handler mellem to kategorier af udenforstående, nemlig dels uafhængige grossister, der var etableret på VBA's område, dels leverandører, der ønskede at levere enten produkter fra andre landbrugsproducenter inden for Fællesskabet eller produkter fra tredjelande, der var bragt i fri omsætning inden for Fællesskabet, til de nævnte købere. Et sådant gebyr rakte ifølge Retten ud over det interne forhold mellem medlemmerne af den kooperative forening og skadede efter sin karakter handelen mellem uafhængige grossister og blomsterhandlere, der ikke var medlemmer af foreningen.

36 I præmis 147 bemærkede Retten, at Kommissionen aldrig tidligere havde fastslået, at en aftale mellem medlemmer af en kooperativ forening, som påvirkede ikke-medlemmers frie adgang til landbrugsproducenternes afsætningskanaler, var nødvendig for at nå de i traktatens artikel 39 angivne mål.

37 Retten tilføjede i dommens præmis 148, 149 og 150, at Kommissionen i sin tidligere beslutningspraksis i almindelighed havde fastslået, at de aftaler, som ikke er anført blandt de midler til gennemførelsen af de i artikel 39 angivne mål i den forordning, hvorved den fælles ordning oprettes, ikke er nødvendige, som omhandlet i artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26, og at den fælles markedsordning for levende planter og blomsterdyrkningens produkter, der er oprettet ved forordning nr. 234/68, ikke giver hjemmel til, at kooperative landbrugsforeninger kræver et sådant gebyr af udenforstående, samt at Kommissionen havde bekræftet, at den ikke var bekendt med, at der fandtes et gebyr svarende til brugsgebyret i andre landbrugssektorer. Retten udtalte således i præmis 151, at Kommissionen havde pligt til at give en særlig udførlig begrundelse, da beslutningen gik væsentligt længere end de forudgående beslutninger. Retten henviste herved til Domstolens dom af 26. november 1975 i sagen Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique m.fl. mod Kommissionen (sag 73/74, Sml. s. 1491, præmis 31, 32 og 33).

38 I præmis 152 bemærkede Retten endvidere under henvisning til Domstolens dom af 12. december 1995 i sagen Oude Luttikhuis m.fl. (sag C-399/93, Sml. I, s. 4515, præmis 23-28), at begrundelseskravet var så meget mere omfattende, som artikel 2 i forordning nr. 26 skal fortolkes indskrænkende, da der er tale om en fravigelse af den almindelige regel i traktatens artikel 85, stk. 1.

39 I præmis 153 fastslog Retten — stadig under de indledende bemærkninger — at artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26 kun fandt anvendelse, hvis aftalen mellem medlemmerne af en kooperativ forening var fordelagtig med henblik på at nå alle de i artikel 39 angivne mål. Til støtte herfor henviste Retten til dommen af 15. maj 1975 i sagen Frubo mod Kommissionen (sag 71/74, Sml. s. 563, præmis 22-27) og dommen i sagen Oude Luttikhuis m.fl., præmis 25. Det havde også skullet fremgå af Kommissionens begrundelse, hvorledes aftalen opfyldte hver enkelt af målsætningerne i artikel 39, eller i det mindste hvorledes Kommissionen havde kunnet forene dem, således at artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26 kunne finde anvendelse.

40 Retten undersøgte på baggrund af disse bemærkninger begrundelsen for den omtvistede beslutning for så vidt angår de tre hovedargumenter, der efter Rettens opfattelse var fremført for at begrunde brugsgebyret i forhold til artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26, nemlig at det var nødvendigt for at sikre VBA's eksistens, at der fandtes en modydelse for brugsgebyret, og at brugsgebyret havde samme virkning som en mindstepris ved auktion.

41 Hvad angår argumentet om, at brugsgebyret var nødvendigt for at sikre VBA's eksistens, anerkendte Retten først i præmis 156, at den af VBA valgte form som kooperativ forening som udgangspunkt var i overensstemmelse med de i traktatens artikel 39 angivne mål. Selv om Retten fandt det tvivlsomt, om VBA's eksistens reelt ville være truet uden brugsgebyret, anerkendte den dog i præmis 159, at det uden brugsgebyret ville være interessant for visse aktuelle medlemmer af VBA at træde ud af foreningen, og at en sådan udvikling indebar en risiko for, at der blev skabt tvivl om, hvorvidt VBA's system var levedygtigt.

42 Retten fandt imidlertid, at dette ikke uden videre var ensbetydende med, at brugsgebyret eller et auktionssystem, der krævede et sådant gebyr, opfyldte alle betingelserne i traktatens artikel 39. Retten bemærkede navnlig i præmis 161, at brugsgebyret kunne have negative virkninger for andre landbrugsproducenter inden for Fællesskabet, som ikke var medlemmer af VBA, men hvis interesser der også sigtes til i traktatens artikel 39.

43 Retten udtalte nærmere i præmis 162, at et gebyr, der opkræves af en kooperativ landbrugsforening, når producenter, der ikke er medlemmer, leverer til uafhængige købere, normalt medfører en forhøjelse af priserne i forbindelse med sådanne handler og i det mindste udgør en væsentlig hindring for de øvrige landbrugsproducenters frie adgang til at sælge gennem de pågældende afsætningskanaler.

44 I præmis 163 konkluderede Retten på denne baggrund, at selv om VBA's system opfyldte visse af målsætningerne i traktatens artikel 39, kunne brugsgebyret i visse henseender være i strid med disse målsætninger, f.eks. de i artikel 39, stk. 1, litra b), d) og e), nævnte, idet det forhindrede en forhøjelse af de individuelle indkomster for de producenter, der ikke var medlemmer af VBA, forhindrede en sikring af forsyningerne fra disse producenter og forhindrede en gunstig prisudvikling ud fra forbrugernes synspunkt.

45 I øvrigt fastslog Retten i præmis 164, at hvis salg direkte til de købere, der var etableret på VBA's område, var forbundet med færre omkostninger eller mere effektive end VBA's aktuelle system, ville brugsgebyret — som var et vigtigt middel til at afskrække medlemmerne, navnlig de største medlemmer, fra at træde ud af foreningen — kunne have negative virkninger for rationaliseringen af landbruget, forhøjelsen af landbrugsproducenternes individuelle indkomster og priserne for forbrugerne i strid med målsætningerne i artikel 39, stk. 1, litra a), b) og e). Ifølge Retten medfører en sådan bestemmelse i for høj grad en begrænsning af den frie adgang for et medlem af en kooperativ landbrugsforening til at træde ud af foreningen, og den er således vanskeligt forenelig med målsætningerne i traktatens artikel 39.

46 Efter at have konstateret, at Kommissionen var stillet over for en vanskelig situation under hensyntagen til de modstridende interesser hos VBA's små og store medlemmer, de andre landbrugsproducenter inden for Fællesskabet og de berørte mellemmænd, bemærkede Retten i præmis 165, at Kommissionens begrundelse under disse omstændigheder ikke kunne begrænses til bemærkningen om, at VBA's eksistens i foreningens aktuelle form ville være truet uden brugsgebyret. Der burde i begrundelsen også være taget hensyn til brugsgebyrets virkninger for de andre producenter inden for Fællesskabet og Fællesskabets interesse i at opretholde en fair konkurrence.

47 I præmis 166, 167 og 168 fastslog Retten, at beslutningen ikke indeholdt en sådan begrundelse eller en udtrykkelig begrundelse dels med hensyn til

spørgsmålet om, hvorledes brugsgebyret — eller et auktionssystem, der ikke kunne overleve uden et sådant gebyr — opfyldte hver enkelt af de forskellige målsætninger, der er angivet i traktatens artikel 39, stk. 1, litra a)-e), dels med hensyn til spørgsmålet om, hvorledes Kommissionen havde forenet disse forskellige målsætninger, således at brugsgebyret kunne betragtes som »nødvendigt« for at nå dem, som omhandlet i artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26.

48 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt brugsgebyret var berettiget, fordi der fandtes en reel og passende modydelse, udtalte Retten i præmis 170, at det i relation til artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26 måtte antages, at fællesskabsinteressen i at sikre VBA's eksistens kun kunne forenes med den ligeledes legitime fællesskabsinteresse i at sikre de øvrige landbrugsproducenters adgang til afsætningskanalerne, hvis brugsgebyret blev opkrævet som en passende modydelse for en tjenesteydelse eller en anden fordel, hvis værdi kunne berettige gebyrets størrelse.

49 Retten bemærkede således i præmis 171, at hvis brugsgebyret ikke var begrundet i en sådan reel modydelse, eller hvis dets størrelse oversteg værdien af den således præsterede modydelse, ville det medføre, at bestemte landbrugsproducenter blev forfordelt til fordel for VBA's medlemmer, og udgøre en skjult konkurrencebegrænsning, der ikke var tilstrækkeligt objektivt begrundet. Da artikel 2, stk. 1, første punktum, skal fortolkes indskrænkende, fastslog Retten, at et gebyr, der har sådanne virkninger, ikke kan betragtes som »nødvendigt« for at nå de i traktatens artikel 39 angivne mål, som omhandlet i bestemmelsen.

50 I præmis 172-175 understregede Retten, at koncentrationen af udbuddet og efterspørgslen på VBA's område var den eneste fordel, der blev anført som modydelse for det af foreningen opkrævede brugsgebyr.

51 Retten konkluderede på denne baggrund i præmis 178, at begrundelsen for den omtvistede beslutning skulle give parterne og i givet fald Retten mulighed for at kontrollere, at det omhandlede gebyr ikke oversteg en passende betaling for denne økonomiske fordel.

52 Retten bemærkede i denne forbindelse i præmis 179, at den økonomiske fordel, som koncentrationen af efterspørgslen udgjorde, i den omtvistede beslutning kun var beskrevet i meget generelle vendinger, idet det ikke nærmere var angivet, hvorledes værdien af denne fordel og det brugsgebyr, der blev opkrævet som følge heraf, kunne beregnes og ansættes konkret.

53 I præmis 180 og 181 forkastede Retten den begrundelse, der var baseret på, at brugsgebyret tilnærmelsesvis svarede til auktionsgebyret, hvilket skabte en ligebehandling af de pågældende leverandører, idet de leverandører, der solgte på auktionen, ganske vist drog fordel af alle VBA's tjenesteydelser, men samtidig over for VBA indgik en leveringsforpligtelse, som de andre leverandører ikke påtog sig.

54 Retten fandt, at det forhold, at den omtvistede beslutning ikke indeholdt detaljerede beregninger af de forskellige omkostninger, der var forbundet med de forskellige leverandørers benyttelse af VBA's tjenesteydelser og faciliteter, ikke gav Retten mulighed for at kontrollere, om brugsgebyret oversteg en passende betaling for denne fordel, og om den fastsatte sats var nødvendig for at nå de i traktatens artikel 39 angivne mål.

55 For så vidt angår den del af begrundelsen for den omtvistede beslutning, hvorefter brugsgebyret havde samme virkning som en mindstepris ved auktion, bemærkede Retten i præmis 185, at denne betragtning ikke fandtes at udgøre en tilstrækkelig begrundelse for, at brugsgebyret var nødvendigt for at nå de i artikel 39 angivne mål, som omhandlet i artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26.

56 Retten fastslog således i præmis 186, at beslutningen ikke indeholdt nogen begrundelse for, at det var korrekt at antage, at hensynet til at beskytte mindstepriserne for en kooperativ landbrugsforening baseret på auktionssalg var vigtigere end den interesse, andre landbrugsproducenter, som ikke var medlemmer af foreningen, havde i frit at kunne sælge deres produkter til uafhængige forhandlere. Ifølge Retten indeholdt den omtvistede beslutning heller ingen begrundelse for, at alle målsætningerne i traktatens artikel 39 således var opfyldt.

57 Ud fra alle disse betragtninger konkluderede Retten i præmis 187, at anbringendet om, at den omtvistede beslutning var utilstrækkeligt begrundet for så vidt angår anvendelsen af artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26, måtte tiltrædes.

58 Retten tiltrådte også anbringendet om forskelsbehandling af de uafhængige leverandører og de leverandører, med hvem der var indgået handelsaftaler, for så vidt angår satserne for brugsgebyret og det i handelsaftalerne fastsatte gebyr.

59 Retten fastslog i denne forbindelse i præmis 192, at handelsaftalerne ikke fastsatte konkrete leveringsforpligtelser for den handlende, som kunne begrunde et lavere gebyr end brugsgebyret. Den eneste »forpligtelse« bestod nemlig i, at hvis den forhandler, med hvem der var indgået en handelsaftale, ikke solgte de af aftalen omfattede produkter til VBA's tilfredshed, blev aftalen, som blev indgået for en periode på et år, ganske enkelt ikke forlænget.

60 Retten konkluderede på denne baggrund i præmis 194, at den omtvistede beslutning ikke indeholdt nogen tilstrækkelig begrundelse, der gjorde det muligt for Retten at kontrollere rigtigheden af Kommissionens konstatering af, at den forskellige behandling af de pågældende to kategorier af leverandører var objektivt begrundet.

61 Under disse omstændigheder annullerede Retten den omtvistede beslutning, uden at det fandtes fornødent at undersøge de øvrige anbringender, Florimex og VGB havde gjort gældende for Retten.

Anmodningen om tilladelse til at indgive skriftlige bemærkninger til generaladvokatens forslag til afgørelse

62 Ved skrivelse af 2. december 1999 til Domstolens Justitssekretær har VBA anmodet om tilladelse til at indgive skriftlige bemærkninger til generaladvokatens forslag til afgørelse, som blev fremsat den 8. juli 1999, men som foreningen først var blevet bekendt med få dage før fremsættelsen af anmodningen. VBA har i denne forbindelse påberåbt sig Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis angående rækkevidden af artikel 6, stk. 1, i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, navnlig dommen af 20. februar 1996 i sagen Vermeulen mod Belgien, *Reports of Judgments and Decisions* 1996 I, s. 224.

63 Af de grunde, Domstolen har anført i kendelsen af 4. februar 2000 i sagen Emesa Sugar (sag C-17/98, Sml. I, s. 665), kan anmodningen ikke tages til følge.

Appellen

64 VBA har til støtte for appellen påberåbt sig otte anbringender.

65 Det første, det fjerde, det femte og det sjette anbringende vedrører intensiteten af Rettens prøvelse af den omtvistede beslutning og rigtigheden af Rettens

bemærkninger. Det andet og det tredje anbringende drejer sig om Rettens afgrænsning af sagens genstand. Det syvende og det ottende anbringende vedrører andre præcise kritikpunkter, som Retten har fremført i relation til den omtvistede beslutning.

Det første, det fjerde, det femte og det sjette anbringende

66 Som sit første anbringende har VBA gjort gældende, at Retten har begået en retlig fejl ved at stille for strenge krav til begrundelsen for den omtvistede beslutning. Retten har herved undladt at tage hensyn til det skøn, Kommissionen råder over, når den træffer beslutninger i medfør af traktatens artikel 39, sammenholdt med artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 26.

67 VBA har i denne forbindelse anført, at de fem formål med den fælles landbrugspolitik, der opregnes i traktatens artikel 39, stk. 1, kan være i modstrid med hinanden og komme i konflikt med konkurrencereglerne. Artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 26 skal i denne sammenhæng ifølge VBA fortolkes således, at der gives forrang til de målsætninger, der fremgår af traktatens artikel 39. VBA har i denne forbindelse henvist til dommen af 15. oktober 1996 i Ijssel-Vliet-sagen (sag C-311/94, Sml. I, s. 5023, præmis 31).

68 VBA er af den opfattelse, at omfanget af begrundelsespligten varierer, alt efter hvilken retsakt der er tale om, og at Kommissionen i en beslutning om at afvise en klage på konkurrenceområdet ikke har pligt til at tage stilling til alle de argumenter, klageren har fremført for Kommissionen, men kan begrænse sig til at redegøre for de faktiske omstændigheder og retlige betragtninger, der har afgørende betydning for Kommissionens beslutning.

69 Hvad angår intensiteten af prøvelsen af lovligheden af den omtvistede beslutning har VBA anført, at Retten alene burde have undersøgt, om Kommissionen havde anlagt en åbenbart urigtig vurdering. Retten har under dække af en analyse af begrundelsen for beslutningen foretaget en meget detaljeret undersøgelse af rigtigheden af den af Kommissionen anlagte materielle vurdering. Retten har således tilsidesat EF-traktatens artikel 173, stk. 2 (efter ændring nu artikel 230, stk. 2, EF).

70 Retten har i øvrigt underkendt de beføjelser, der tilkommer Kommissionen — som havde vurderet, at VBA's samlede regler faldt ind under traktatens artikel 85, stk. 1, men opfyldte betingelserne i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 26 — ved at fastslå, at brugsgebyret i sig selv faldt ind under traktatens artikel 85, stk. 1, og at det derfor var nødvendigt at undersøge, om betingelserne i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 26 var opfyldt i relation hertil.

71 VBA har endvidere gjort gældende, at det fremgår af Rettens dom af 18. september 1992 i sagen Automec mod Kommissionen (sag T-24/90, Sml. II, s. 2223), at Kommissionen ikke har pligt til at fastslå, at der foreligger en overtrædelse, og kan afvise en klage på grund af manglende fællesskabsinteresse. Hvis Kommissionen i sager som den foreliggende skulle bevise, at en kooperativ forenings regler er nødvendige for at nå hvert enkelt af formålene med den fælles landbrugspolitik, ville den stadig oftere føle sig foranlediget til at afvise klager på grundlag af denne retspraksis. VBA betvivler, at en sådan tendens er i overensstemmelse med almenhedens interesser.

72 Florimex og VGB har i relation til det første anbringende anført, at Kommissionen inden for rammerne af forordning nr. 26 ikke har noget skøn, men kun kan fastslå, om betingelserne i forordningens artikel 2, stk. 1, er opfyldt. Eftersom bestemmelsen skal fortolkes indskrænkende, da der er tale om en undtagelse fra traktatens artikel 85, stk. 1, kunne Retten ikke ifølge Florimex og VGB nøjes med at foretage en marginal prøvelse af den omtvistede beslutning. Begrundelsespligten skulle således være nøje opfyldt.

73 Ifølge Florimex og VGB har Retten faktisk sondret mellem begrundelseskravet og den materielle vurdering. Desuden nåede Retten ikke af egen drift frem til, at brugsgebyret i sig selv faldt ind under forbuddet i traktatens artikel 85, stk. 1, idet Florimex og VGB udførligt havde fremført dette synspunkt under retsforhandlingerne.

74 Kommissionen har gjort gældende, at nærværende sag i det væsentlige rejser et institutionelt problem, som vedrører kompetencefordelingen mellem Kommissionen selv og Retten såvel som omfanget og intensiteten af domstolsprøvelsen af beslutninger om at afvise en klage indgivet af private parter over andre private parter. Efter Kommissionens opfattelse skal denne prøvelse være marginal. Kommissionen har derfor fuldt ud tilsluttet sig VBA's første anbringende.

75 Som sit fjerde anbringende har VBA anført, at Retten har begået en retlig fejl ved at fastslå, at den omtvistede beslutning var baseret på en fortolkning af artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26, som var videre end den, Kommissionen havde anlagt i tidligere beslutninger.

76 VBA har gjort gældende, at det ikke er korrekt, at enhver begrænsning, der aftales eller vedtages inden for rammerne af en kooperativ landbrugsforening, i sig selv skal være nødvendig for at nå de i traktatens artikel 39 angivne mål. Det må tværtimod antages, at såfremt en sådan kooperativ forening bidrager til at nå de i traktatens artikel 39 nævnte mål, og hvis brugsgebyret i denne forbindelse under hensyn til dets størrelse er uomgængeligt og forholdsmæssigt, er det ikke længere nødvendigt at foretage en prøvelse af brugsgebyret i forhold til de i traktatens artikel 39 angivne mål.

77 VBA har endvidere bestridt Rettens bemærkning om, at Kommissionen tidligere har fastslået, at de aftaler, som ikke er anført blandt de midler til gennemførelsen af de i artikel 39 angivne mål i den forordning, hvorved den fælles ordning oprettes, ikke er nødvendige. VBA har således gjort gældende, at ikke alle fælles

markedsordninger er reguleret ved et fuldstændigt og udtømmende regelsæt. I det foreliggende tilfælde har forordning nr. 234/68 en mere begrænset rækkevidde end den fælles markedsordning inden for de fleste andre landbrugssektorer.

78 Florimex og VGB har heroverfor anført, at det påvirker afsætningen af landbrugsprodukter, at der pålægges et gebyr i forholdet mellem de producenter, der ikke er medlemmer af den kooperative forening, og køberne. De har under påberåbelse af præmis 12 og 13 i dommen i sagen Oude Luttikhuis m.fl. gjort gældende, at det forhold, at den kooperative forening ikke i sig selv betragtes som en konkurrencebegrænsning, ikke er ensbetydende med, at bestemmelserne i foreningens vedtægter automatisk falder uden for forbuddet i traktatens artikel 85, stk. 1.

79 Kommissionen har gjort gældende, at Rettens indledende bemærkninger hviler på en forudsætning, der er forkert i tre henseender. For det første er det ikke korrekt at betegne brugsgebyret som et gebyr i forbindelse med handler mellem to kategorier af udenforstående. Gebyret er tværtimod modydelsen for den mulighed, der tilbydes de producenter, som ikke er medlemmer af den kooperative forening, for at levere og sælge deres blomster på VBA's område. Dernæst er det også forkert at hævde, at brugsgebyret i sig selv falder ind under forbuddet i traktatens artikel 85, stk. 1, idet en sådan antagelse under alle omstændigheder ikke fremgår af den omtvistede beslutning. Endelig er det forkert at lægge til grund, at reglerne om brugsgebyret kun kan være berettigede i medfør af artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26, hvis de bidrager til at nå hver enkelt af målsætningerne i traktatens artikel 39, idet der skal gives en særskilt begrundelse i relation til hver enkelt målsætning.

80 Som sit femte anbringende har VBA bestridt Rettens konklusion om, at begrundelsen for den omtvistede beslutning for så vidt angår spørgsmålet om VBA's fortsatte eksistens i foreningens aktuelle form ikke i sig selv er tilstrækkelig til at godtgøre, at brugsgebyret var nødvendigt for at nå de i traktatens artikel 39 angivne mål.

81 Retten undersøgte fejlagtigt virkningerne af brugsgebyret, idet den bemærkede, at det kunne have negative virkninger for andre landbrugsproducenter inden for Fællesskabet, som ikke var medlemmer af VBA, og at det kunne medføre en forhøjelse af priserne i forbindelse med handler mellem sidstnævnte producenter og uafhængige købere. Denne faktiske vurdering har ifølge VBA ingen støtte i sagsakterne. Konklusionen om, at brugsgebyret forhindrede en forhøjelse af de individuelle indkomster for de producenter, der ikke var medlemmer af VBA, er således også forkert.

82 VBA har i øvrigt kritiseret Rettens konklusion om, at Kommissionen burde have givet en mere detaljeret begrundelse i relation til spørgsmålet om, hvorvidt brugsgebyret var et middel til at afskrække VBA's medlemmer fra at træde ud af foreningen og således kunne have negative virkninger for visse af målsætningerne i traktatens artikel 39. Denne konklusion er uforenelig med forudsætningen for Rettens ræsonnement, idet Retten anerkendte, at brugsgebyret var nødvendigt for at undgå, at auktionssystemet blev nytteløst.

83 Florimex og VGB har gjort gældende, at Retten med rette undersøgte, om de konkrete regler opfyldte alle betingelserne i traktatens artikel 39, selv om den kooperative forening i sig selv som udgangspunkt var i overensstemmelse med de i samme bestemmelse angivne mål. Florimex og VGB har endvidere anført, at spørgsmålet om de konkurrencebegrænsende virkninger af reglerne om brugsgebyret blev behandlet tilbundsgående for Retten.

84 Kommissionen har tilsluttet sig VBA's argumenter, idet den har gjort gældende, at såfremt det anerkendes, at den kooperative forening er i overensstemmelse med målsætningerne i artikel 39, må det samme nødvendigvis gælde auktionssystemet, der kræver et brugsgebyr.

85 Hvad angår brugsgebyrets påståede konkurrencebegrænsende virkninger har Kommissionen anerkendt, at der herved er tale om en faktisk vurdering fra Rettens side, men den har anført, at Domstolen ikke kan være afskåret fra at prøve faktiske konstateringer, der ikke har nogen form for støtte i sagsakterne og er åbenbart forkerte.

86 I øvrigt er konstateringen af, at brugsgebyret forhindrer en forhøjelse af de individuelle indkomster for de producenter, der ikke er medlemmer af VBA, ikke relevant i det foreliggende tilfælde, eftersom sagsøgerne i første instans er grossister. Betragtningerne vedrørende interesserne hos andre landbrugsproducenter inden for Fællesskabet og fællesskabsinteressen i at opretholde en fair konkurrence samt de for medlemmerne gældende regler om udtræden af den kooperative forening har efter Kommissionens opfattelse heller ingen forbindelse med klagernes genstand.

87 Som sit sjette anbringende har VBA gjort gældende, at Retten har begået en retlig fejl ved at udtale, at et gebyr, der var indført ud fra hensynet til at sikre VBA's fortsatte eksistens, kun kunne tillades, hvis det blev opkrævet som en passende modydelse for den leverede tjenesteydelse eller den tilbudte fordel.

88 VBA har kritiseret dette ræsonnement, idet foreningen har anført, at enhver virksomhed normalt kan fastlægge betingelserne for adgang til dens område eller faciliteter. Der er ingen af de mulige undtagelser fra denne hovedregel, som kan finde anvendelse i nærværende sag.

89 Det er i øvrigt efter foreningens opfattelse ikke korrekt, at de uafhængige leverandører, som brugsgebyret blev opkrævet hos, ikke benyttede sig af flere af de tjenesteydelser, VBA tilbød.

90 Under alle omstændigheder har Retten begået en retlig fejl ved at kræve, at den omtvistede beslutning skulle være begrundet på en sådan måde, at Retten kunne kontrollere, at det omhandlede gebyr var en passende betaling og ikke oversteg værdien af den økonomiske fordel, som de uafhængige leverandører, der leverede direkte, havde.

91 Florimex og VGB finder derimod, at det er korrekt at anse brugsgebyret for at være en skjult konkurrencebegrænsning, idet det forhindrede udenforstående i at få adgang til markedet. For at falde inden for anvendelsesområdet for undtagelsen i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 26, skulle gebyret således være begrundet i en passende modydelse.

92 Kommissionen har på linje med VBA anført, at der ikke er noget retligt grundlag for kravet om, at brugsgebyret skulle være begrundet i en reel og rimelig modydelse. I det omfang Retten kritiserer det forhold, at begrundelsen for den omtvistede beslutning ikke indeholder konkrete tal og beregninger vedrørende brugsgebyrets størrelse, drejer Rettens ræsonnement sig ikke om selve begrundelsen for beslutningen, men om den faktiske vurdering, der danner grundlag for begrundelsen.

93 Det skal i relation til disse fire anbringender, som skal behandles under et, indledningsvis bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis, at den begrundelse, som kræves i henhold til traktatens artikel 190 (nu artikel 253 EF), skal tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret. Det nærmere indhold af begrundelseskravet skal fastlægges i lyset af den konkrete sags omstændigheder, navnlig indholdet af den pågældende retsakt, karakteren af de anførte grunde samt den interesse, som retsaktens adressater samt andre, der må anses for umiddelbart og individuelt berørt af retsakten, kan have i begrundelsen. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige

relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en retsakts begrundelse opfylder kravene efter traktatens artikel 190, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (jf. bl.a. dom af 2.4.1998, sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, Sml. I, s. 1719, præmis 63).

94 Hvad angår en beslutning fra Kommissionens side om at afvise en klage på konkurrenceområdet på grundlag af artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26 skal det endvidere bemærkes, at Retten med rette under henvisning til dommene i sagerne Frubo mod Kommissionen og Oude Luttikhuis m.fl. krævede, at det skulle fremgå af begrundelsen for beslutningen, hvorledes aftalen mellem medlemmerne af en kooperativ forening opfyldte hver enkelt af målsætningerne i traktatens artikel 39, eller hvorledes Kommissionen havde kunnet forene disse målsætninger, således at den nævnte undtagelsesbestemmelse, som skal fortolkes indskrænkende, kunne finde anvendelse.

95 I øvrigt kan den forrang, landbrugspolitikken ifølge appellanten har i forhold til traktatens målsætninger på konkurrenceområdet, ikke fritage Kommissionen for at foretage en undersøgelse med henblik på at godtgøre, at de i traktatens artikel 39 angivne mål faktisk nås gennem den pågældende aftale.

96 Endelig er appellantens henvisning til Rettens dom i sagen Automec mod Kommissionen irrelevant. Retten fastslog nemlig i denne doms præmis 80, at når Kommissionen har truffet en beslutning om at henlægge en klage uden at indlede en undersøgelse, begrænser Rettens legalitetskontrol sig til en undersøgelse af, om den anfægtede beslutning hviler på materielt urigtige omstændigheder og hverken bygger på en urigtig retsopfattelse eller er behæftet med en åbenbar skønsfejl eller magtfordrejning. Retten undersøgte i lyset af disse principper derefter, om Kommissionen korrekt havde begrundet sin beslutning, idet den bl.a. som prioriteringskriterium havde henvist til den foreliggende sags fællesskabsinteresse.

97 Det følger heraf, at begrundelsen for en beslutning om at afvise en klage på grund af dens manglende fællesskabsinteresse heller ikke undgår domstolsprøvelsen.

98 Det var desuden ikke en sådan argumentation, der dannede grundlag for Kommissionens beslutning om at afvise klagen, men derimod en begrundelse baseret på, at artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26 fandt anvendelse. Retten har derfor ikke begået en retlig fejl ved at undersøge, om denne begrundelse var sammenhængende og fuldstændig.

99 Det følger af ovenstående, at Kommissionen havde pligt til at begrunde sin beslutning ved at påvise, hvorledes de aftaler, der var indgået inden for rammerne af VBA, var nødvendige med henblik på at opfylde hver enkelt af målsætningerne i traktatens artikel 39, eller i det mindste hvorledes disse målsætninger kunne forenes. Det er derfor ufornødent at undersøge rigtigheden af præmisserne i Rettens dom vedrørende virkningerne af de ved forordning nr. 234/68 indførte foranstaltninger og vedrørende rækkevidden af den omtvistede beslutning, som ifølge Retten gik længere end de forudgående beslutninger.

100 Disse betragtninger havde nemlig i det konkrete tilfælde ingen betydning for omfanget af pligten til at begrunde den omtvistede beslutning, som Retten korrekt vurderede under henvisning til artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26.

101 Hvad angår begrundelsen for den omtvistede beslutning i relation til spørgsmålet om VBA's fortsatte eksistens bemærkes, at appellantens og Kommissionens argument om, at Retten begik en retlig fejl ved at undersøge brugsgebyret særskilt, savner ethvert grundlag.

102 Selv om Retten ikke fremkom med nogen præcise faktiske konstateringer, fremsatte den dog nogle generelle betragtninger angående de virkninger, som brugsgebyret kunne have for andre landbrugsproducenter inden for Fællesskabet, som ikke var medlemmer af VBA.

103 Hvad angår de virkninger, som brugsgebyret kunne have for visse virksomheder, hvis interesser der bl.a. sigtes til i traktatens artikel 39, kunne Retten med rette antage, at en begrundelse, der gik ud på, at et sådant gebyr var berettiget, blot fordi det havde positive virkninger for VBA's medlemmer, var utilstrækkelig.

104 Når de vedtægtsbestemmelser, som omhandler forholdet mellem en kooperativ forening og dens medlemmer, ikke automatisk falder uden for forbuddet i traktatens artikel 85, stk. 1 (dommen i sagen Oude Luttikhuis m.fl., præmis 13), må det samme så meget mere gælde bestemmelser, der har virkninger for udenforstående, som ikke har accepteret bestemmelserne.

105 Det fremgår i øvrigt af dommen i sagen Oude Luttikhuis m.fl., at undersøgelsen af de begrænsninger, en kooperativ forening har indført, ikke alene skal dreje sig om virkningerne heraf ud fra en samlet betragtning, således som det er gjort gældende af appellanten.

106 Desuden har betragtningerne vedrørende interesserne hos de andre landbrugsproducenter inden for Fællesskabet og fællesskabsinteressen i at opretholde en fair konkurrence — i modsætning til hvad Kommissionen har gjort gældende — klart forbindelse med klagernes genstand. Det er nemlig netop ud fra hensynet til disse interesser, at artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26 finder anvendelse, hvilket har direkte konsekvenser for Florimex' og VGB's situation.

107 Det følger af ovenstående, at Retten med rette fastslog, at begrundelsen for den omtvistede beslutning for så vidt angår spørgsmålet om VBA's fortsatte eksistens var utilstrækkelig til at godtgøre, at brugsgebyret var nødvendigt for at nå de i traktatens artikel 39 angivne mål.

108 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt brugsgebyret var berettiget, fordi der forelå en reel og passende modydelse, bemærkes, at Rettens konstatering af, at koncentrationen af udbuddet og efterspørgslen på VBA's område var den eneste fordel, der blev anført som modydelse for gebyret, er en faktisk konstatering, som ikke kan anfægtes under en appelsag.

109 Desuden må det konstateres, at det punkt i den omtvistede beslutning, hvori det nævnte spørgsmål blev undersøgt, drejede sig om, hvorvidt VBA gennem brugsgebyret gav sig selv en uberettiget fordel, som begrænsede konkurrencen. Kommissionen fandt i denne forbindelse, at de forskellige brugsgebyrer ikke kunne kritiseres, idet de sikrede ligebehandling af levering med henblik på salg på auktion og direkte levering til handlende etableret på VBA's område.

110 Selv om Retten i den appellerede dom gik længere end Kommissionen ved at belyse, hvorledes brugsgebyret kunne udgøre en skjult konkurrencebegrænsning, begrænsede den sig i sit videre ræsonnement til at følge Kommissionens vurdering, hvorefter de forskellige former for levering skulle behandles ens.

111 Retten fandt i denne forbindelse, at den begrundelse, som var baseret på, at de leverandører, der solgte på auktionen, og de uafhængige leverandører tilnærmelsesvis betalte samme gebyr, var utilstrækkelig. Eftersom koncentrationen af

udbuddet og efterspørgslen på VBA's område var den eneste fordel, som sidstnævnte leverandører havde, fandt Retten det ikke godtgjort, at alle leverandører blev behandlet ens.

112 Det må imidlertid konstateres, at Kommissionen i den omtvistede beslutning klart angiver grundene til, at den fandt, at der var sikret ligebehandling af de leverandører, de solgte på auktionen, og de uafhængige leverandører, som blev afkrævet brugsgebyret.

113 Det følger heraf, at den omtvistede beslutning på dette punkt er tilstrækkeligt begrundet.

114 Der skal herved erindres om, at anbringenderne om tilsidesættelse af traktatens artikel 190 og om et åbenbart urigtigt skøn er to særskilte anbringender, som kan gøres gældende under et søgsmål i medfør af traktatens artikel 173. Hvad angår det førstnævnte anbringende, hvorved der er spørgsmål om manglende eller utilstrækkelig begrundelse, er dette et anbringende om, at der foreligger væsentlige formelle mangler som omhandlet i artikel 173, og et sådant anbringende angår grundlæggende retsprincipper, som Fællesskabets retsinstanser skal tage under påkendelse ex officio. Hvad derimod angår det sidstnævnte anbringende, hvorved der er spørgsmål om lovligheden af den omtvistede beslutnings indhold, er dette et anbringende om, at der er sket en overtrædelse af en retsregel vedrørende traktatens gennemførelse som omhandlet i artikel 173, og Fællesskabets retsinstanser kan kun tage et sådant anbringende under påkendelse, såfremt den pågældende sagsøger gør det gældende (jf. dommen i sagen Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, præmis 67).

115 Det fremgår af den appellerede dom, at Retten i realiteten fandt, at Kommissionen havde foretaget et åbenbart urigtigt skøn. Retten foretog således ikke den nødvendige sondring mellem begrundelseskravet og lovligheden af beslutningens indhold.

116 Det må imidlertid konstateres, at denne retlige fejl er uden indflydelse på afgørelsen af tvisten.

117 Den omtvistede beslutning hviler nemlig faktisk på et åbenbart urigtigt skøn, og dette blev gjort gældende af sagsøgerne i første instans.

118 For det første foretog Kommissionen et åbenbart urigtigt skøn ved at lægge til grund, at det var tilstrækkeligt at sammenligne satserne for de gebyrer, de respektive leverandører skulle betale, for at kontrollere, at der var sikret ligebehandling af leverandørerne. En sådan metode tager nemlig ikke hensyn til, at de leverandører, der ikke var medlemmer af VBA, kun havde den fordel, der fulgte af koncentrationen af udbuddet og efterspørgslen, hvorimod foreningens medlemmer kunne benytte sig af mange andre tjenesteydelser.

119 For det andet fremgår det af den appellerede doms præmis 108, 113 og 114, at Florimex og VGB gjorde gældende, at Kommissionen havde foretaget et åbenbart urigtigt skøn for så vidt angår modydelsen for brugsgebyret.

120 Det følger heraf, at Retten ganske vist burde have forkastet anbringenderne om, at den omtvistede beslutning var utilstrækkeligt begrundet, men at den derimod skulle have taget anbringendet om et åbenbart urigtigt skøn til følge.

121 Det fremgår imidlertid af fast retspraksis, at selv om præmisserne i en dom afsagt af Retten er udtryk for en fejlagtig anvendelse af fællesskabsretten, må appellen forkastes, hvis det fremgår, at dommens konklusion er berettiget af andre retlige grunde (jf. dom af 9.6.1992, sag C-30/91 P, Lestelle mod Kommissionen, Sml. I, s. 3755, præmis 28, og af 12.11.1996, sag C-294/95 P, Ojha mod Kommissionen, Sml. I, s. 5863, præmis 52).

122 Appellantens første, fjerde, femte og sjette anbringende kan herefter ikke tiltrædes.

Det andet og det tredje anbringende

123 Med sit andet og tredje anbringende har VBA anfægtet præmis 137 og 138 i den appellerede dom, hvori Retten fastslog, at den ikke skulle tage stilling til VBA's argumenter om, at traktatens artikel 85, stk. 1, ikke fandt anvendelse, eller om en eventuel anvendelse af artikel 2, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 26, men at den udelukkende skulle tage stilling til lovligheden af den konklusion, Kommissionen nåede frem til i den omtvistede beslutning, hvorefter brugsgebyret faldt ind under artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26.

124 VBA finder for det første, at Kommissionen ikke begrænsede sin vurdering til artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26. I det dokument, som var vedlagt skrivelsen i henhold til artikel 6, og som citeres i den appellerede doms præmis 41, fastslog Kommissionen nemlig, at brugsgebyret var et afgørende element i VBA's salgssystem, hvilket er en betingelse for at anvende artikel 2, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 26. VBA er derfor af den opfattelse, at afvisningen af klagen indirekte hviler på en anvendelse af denne bestemmelse.

125 VBA har for det andet gjort gældende, at Retten burde have undersøgt, om Kommissionen havde taget hensyn til, at Fællesskabets konkurrenceregler ikke er til hinder for, at en kooperativ forening anvender og opretholder begrænsninger, der er nødvendige for at sikre en tilfredsstillende drift af foreningen og for at opretholde dens kontraheringsstyrke over for producenterne (Domstolens dom af 15.12.1994, sag C-250/92, DLG, Sml. I, s. 5641, præmis 34 og 35). Ifølge dommen i sagen Oude Luttikhuis m.fl. falder sådanne begrænsninger ikke ind under anvendelsesområdet for traktatens artikel 85, stk. 1.

126 Det skal i denne forbindelse blot bemærkes, at Kommissionen alene begrundede den omtvistede beslutning med, at brugsgebyret var et afgørende element i VBA's salgssystem, som ifølge Kommissionen var nødvendigt for at nå de i traktatens artikel 39 angivne mål, som omhandlet i artikel 2, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 26, og at det er anvendelsen af sidstnævnte bestemmelse, som var genstand for Florimex' og VGB's søgsmål ved Retten. Retten undlod derfor med rette at tage stilling til de af VBA fremførte argumenter om, at traktatens artikel 85, stk. 1, ikke fandt anvendelse, og om en eventuel anvendelse af artikel 2, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 26.

127 Appellantens andet og tredje anbringende kan derfor ikke tiltrædes.

Det syvende anbringende

128 Som sit syvende anbringende har VBA gjort gældende, at Retten med urette i den appellerede doms præmis 184, 185 og 186 fastslog, at Kommissionen også havde begrundet afvisningen af Florimex' og VGB's klager med, at brugsgebyret havde samme virkning som en mindstepris, og på denne baggrund konkluderede, at den pågældende betragtning ikke udgjorde en tilstrækkelig begrundelse.

129 VBA har i denne forbindelse anført, at den pågældende passus i det dokument, der var vedlagt skrivelsen i henhold til artikel 6, ikke har nogen selvstændig betydning, og at Retten ikke kunne henvise hertil som grundlag for at annullere den omtvistede beslutning.

130 VBA har fremført flere argumenter med henblik på at godtgøre, at brugsgebyret hverken kan have samme formål eller samme virkning som en ordning, hvorved der indføres en mindstepris.

131 Det bemærkes, at appellanten selv med rette har anført, at denne del af begrundelsen for den omtvistede beslutning ikke har nogen selvstændig betydning. Retten henviste ganske vist udtrykkeligt til denne begrundelse, men beslutningen var baseret på andre elementer og i relation hertil behæftet med en mangel, der giver grundlag for at annullere beslutningen, som fastslået i nærværende doms præmis 115-119.

132 Det følger heraf, at VBA's kritik af denne del af Rettens ræsonnement er uden betydning for sagens afgørelse.

Det ottende anbringende

133 Som sit ottende anbringende har VBA anført, at Retten har begået en retlig fejl ved at kræve, at de gebyrer, VBA pålægger de handlende, med hvem der er indgået handelsaftaler, skal være de samme som dem, foreningen pålægger uafhængige leverandører, der leverer direkte, medmindre det påvises, at der er en forskel mellem de to leveringsformer.

134 VBA er ikke efter traktatens artikel 85 afskåret fra at sondre mellem de forskellige former for levering, når foreningen fastsætter gebyrer, og foreningen kan i kraft af sin kontraheringsfrihed selv vælge, hvilke virksomheder den ønsker at indgå handelsaftaler med. Traktatens artikel 85, stk. 1, finder nemlig ikke anvendelse på aftaler, som en virksomhed indgår med forskellige andre virksomheder, og hvori der anvendes forskellige gebyrer. I det foreliggende tilfælde har VBA ensidigt besluttet at indgå handelsaftaler og at opkræve et brugsgebyr ved direkte levering. Foreningen har derimod ikke i forhold til udenforstående forpligtet sig til at anvende og fastholde de forskellige gebyrer.

135 Kommissionen har bestridt Rettens konstatering af, at handelsaftalerne ikke fastsætter nogen særlig leveringsforpligtelse. Det præciseres tværtimod i sådanne aftaler konkret, hvilke blomstersorter de gælder for, og en handlende kan kun drage fordel af det nedsatte gebyr på 3% i forbindelse med levering af sådanne produkter. Handelsaftaler tilbydes kun handlende, der er indstillet på at levere de efterspurgte blomstersorter.

136 Hvad angår begrundelsen for den omtvistede beslutning på dette punkt har Kommissionen erindret om, at den ikke har pligt til at undersøge alle de påstande, en klager fremfører, i forbindelse med en beslutning om at afvise klagen.

137 Det bemærkes i denne forbindelse, at Retten i den appellerede doms præmis 191-194 — i overensstemmelse med Kommissionens synspunkt — udtalte, at der skulle sikres ligebehandling af de forskellige leverandører. Retten undersøgte det eneste argument, Kommissionen og VBA havde fremført som begrundelse for de forskellige brugsgebyrer, nemlig at der var pålagt de forhandlere, med hvem der var indgået handelsaftaler, særlige leveringsforpligtelser. Retten konstaterede imidlertid, at der ikke fandtes sådanne særlige leveringsforpligtelser. En sådan konstatering vedrører de faktiske omstændigheder.

138 Det fremgår af EF-traktatens artikel 168 A (nu artikel 225 EF) og artikel 51 i EF-statutten for Domstolen, at en appel kun kan støttes på, at Retten har overtrådt visse retsregler, idet enhver bedømmelse af faktisk karakter er udelukket (jf. bl.a. dom af 28.5.1998, sag C-8/95 P, New Holland Ford mod Kommissionen, Sml. I, s. 3175, præmis 25).

139 Det er således alene Retten, der er kompetent til dels at fastlægge de faktiske omstændigheder i sagen, når bortses fra tilfælde, hvor den indholdsmæssige urigtighed af dens konstateringer følger af de akter, den har fået forelagt i sagen, dels at tage stilling til disse faktiske omstændigheder (dommen i sagen New

Holland Ford mod Kommissionen, præmis 25). Det er endvidere en betingelse, at denne urigtighed fremgår klart af akterne i sagen, uden at det er nødvendigt at foretage en ny bedømmelse af de faktiske omstændigheder (dommen i sagen New Holland Ford mod Kommissionen, præmis 72).

140 I det foreliggende tilfælde giver de argumenter, der er fremført til støtte for, at handelsaftalerne fastsatte særlige leveringsforpligtelser, og som i øvrigt i det væsentlige er identiske med de for Retten fremførte argumenter, ikke grundlag for at fastslå, at Rettens faktiske konstateringer i så henseende klart er indholdsmæssigt urigtige.

141 Retten fastslog ganske vist, at den omtvistede beslutning ikke indeholdt nogen tilstrækkelig begrundelse, der gjorde det muligt for Retten at kontrollere rigtigheden af Kommissionens konstatering af, at den forskellige behandling af de pågældende to kategorier af leverandører var objektivt begrundet, idet Retten samtidig kritiserede Kommissionen for at have anlagt en urigtig vurdering på dette punkt.

142 Af de samme grunde som de i nærværende doms præmis 115-119 anførte er denne retlige fejl imidlertid uden indflydelse på afgørelsen af tvisten.

143 Rettens konstatering af, at der ikke gjaldt nogen særlig leveringsforpligtelse for de forhandlere, med hvem der var indgået handelsaftaler, viser nemlig for det første, at Kommissionen anlagde en åbenbart urigtig vurdering ved at antage (jf. nærværende doms præmis 23), at der var tale om ligebehandling af disse leverandører og de andre leverandører, som skulle betale brugsgebyret.

144 For det andet fremgår det af den appellerede doms præmis 188, at Florimex og VGB netop for Retten havde gjort gældende, at forskellen mellem det gebyr, der var fastsat i handelsaftalerne, og brugsgebyret var diskriminerende.

145 Det ottende anbringende kan herefter heller ikke tiltrædes.

146 Det følger af ovenstående betragtninger, at appellen i det hele må forkastes.

Sagens omkostninger

147 Såfremt der gives appellanten medhold, og Domstolen selv endeligt afgør sagen, træffer den afgørelse om sagens omkostninger, jf. procesreglementets artikel 122, stk. 1. I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, som ifølge artikel 118 finder anvendelse på appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Florimex og VGB har nedlagt påstand om, at VBA tilpligtes at betale sagens omkostninger, og da VBA har tabt sagen, bør det pålægges VBA at bære sine egne omkostninger og betale de af Florimex og VGB afholdte omkostninger. Kommissionen, der også har tabt sagen, bør bære sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

1) **Appellen forkastes.**

2) **Coöperatieve Vereniging De Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer BA (VBA) bærer sine egne omkostninger og betaler de af Florimex BV og Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducten (VGB) afholdte omkostninger i forbindelse med sagen for Domstolen.**

3) **Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber bærer sine egne omkostninger.**

Moitinho de Almeida Sevón Puissochet

Jann Wathelet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 30. marts 2000.

R. Grass D.A.O. Edward

Justitssekretær Formand for Femte Afdeling